
CONCIO XX.

THEMA: In ipso inhabitat omnis
plenitudo divinitatis corporaliter.

(Ad Coloss. II, 9).

IDEA CONCIONIS

PROP. Cordi Iesu benedicendum, quia in Eo habitat omnis plenitudo divinitatis.

DIVISIO. I. Quomodo intelligenda sit haec omnimoda plenitudo divinitatis in Corde Iesu commorans; II. Quomodo hanc plenitudinem Christus nos doceat.

PARS. I. *a*). Tota simul natura divina est in Corde Iesu realiter; *b*) Verbum est in eo personaliter; *c*) Pater et Spiritus S. sunt tantum in eo per circuminsessionem.

PARS II. Christus docet nos hanc plenitudinem *A*) verbis: nam *a*) Docet nos de sua divinitate et circuminsessione personarum Patris et Spiritus S. in eo, et viceversa; *b*) De attributis essentialibus trium divinarum personarum, tamquam sibi convenientibus. *B*) Et factis docet nos: *a*) De potestate quae Patri appropriatur, miracula patrandi; *b*) De sapientia Filio appropriata docendo; *c*) De amore Spiritui S. appropriato se praebendo.

Exordium. Maximum inter opera Dei est procul dubio opus Incarnationis, quo Verbum divinum, non accidentaliter nec essentialiter, sed hypostatice sibi copulavit naturam humanam, sumptam de Adam per Virginem Matrem. Unde factum est quod Filius, unius eiusdemque naturae cum Patre, cor carneum assumendo, illud ornaverit charismatibus divinitatis, modo humanae menti prorsus incomprehensibili, et fecerit ut in ipso omnis plenitudo divinitatis commora-

retur, et caput esset omnium, et hominum, et angelorum: « Ut sit in omnibus primatum tenens; quia in ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare » (1). Quae quidem plenitudo non iam de gratia et veritate est intelligenda, iuxta D. Ioannem, sed de plenitudine ipsius divinitatis, ex unione carnis cum Verbo, quod est verus Deus et vita aeterna. Ideo Apostolus: « in Ipso (idest Christo) inhabitat omnis plenitudo divinitatis » (2). Unde sequitur, Cor Iesu esse sedem divinitatis in Eo corporaliter commorantis; quae cum sit omni benedictione digna, en quare Cordi Iesu benedicendum. Ideo haec a me statuitur

Propositio. *Cordi Iesu benedicendum, quia in Eo habitat omnis plenitudo divinitatis.*

Solus Filius carnem assumpsit: « Et Verbum caro factum est » (3). Cor igitur Iesu, est Cor tantum divinae personae Verbi, seu Filii Dei. Quia tamen sub hac deprecatione dicimus, in hoc Corde plenitudinem divinitatis habitare, idest totam simul Deitatem cum suis adorabilibus attributis et infinitis perfectionibus, quasi in Eo includi, considerandum nobis est:

Divisio. I. *Quomodo intelligenda sit haec omnimoda plenitudo divinitatis in Corde Iesu commorans; II. Quomodo de hac ipse Christus et verbis et factis nos doceat.*

PARS I. — QUOMODO INTELLIGENDA
SIT HAEC OMNIMODA PLENITUDO.

Ad clariorem rei intelligentiam, memorari debemus, in Deo tres personas realiter distinctas, Patrem, Verbum et Spiritum S. subsistere in una eademque natura divina. Deus

(1) *Coloss.* I, 19.

(2) *Coloss.* II, 9.

(3) *IOANN.* I, 14.

Pater, intelligens, cognoscit se, comprehendit se et amplectitur se; quo actu infinitae intelligentiae generat Verbum, quod est perfecta ipsius imago. Quia tamen Pater ab aeterno intelligit se, ab aeterno generat Verbum, seu Filium et imaginem sui, et vitam suam divinam communicat ei. Quod autem ab aeterno fit, etiam in tempore accidit, cum ex necessitate quadam inexplicabili a communi essentia proveniente, Pater vivit in Filio et cum eo regnat, etiamsi de Filio incarnato fiat sermo.

Sed Pater non solum comprehendit se, sed et amat Verbum suum, comprehendit et diligit bonitatem suam; et hinc, terminus procedens ex amore quo se invicem diligunt Pater et Filius, vocatur Spiritus S., qui est velut complementum vitae divinae Dei. Sic Pater vivit in Filio et Filius in Patre; et Pater diligit Filium et Filius Patrem, et pro communitate naturae ubicumque Filius fuerit vivunt etiam Pater et Spiritus Sanctus.

Super illud: « Qui cum sit splendor gloriae et figura substantiae eius » (1), scribit Tirini (2): « Splendor, idest refulgentia, refulgentia gloriae, seu id in quo refulget gloriosa maiestas Patris; idque totaliter et adaequate: cum in angelis et hominibus solum inadaequate et partialiter refulgeat. Hinc S. Ambrosius et alii Patres colligunt Filium non libere, ut vult Calvinus, sed naturaliter ac necessario, non interrupte, sed continuo, et quidem ab aeterno gigni a Patre, sine ulla seu gignentis, seu geniti mutatione; nec divelli Filium a Patre, sed inseparabiliter illi coexistere, sicut lumen solis naturaliter, necessario, continuo et soli coevum ac indissectabile, sine ulla solis mutatione, a sole procedit. Cui adde; sicut ex sole et splendore calor, ita a Patre et Filio Spiritus S. procedit ».

His expositis, gressum faciamus ad probandum, quo sensu intelligendum sit, omnem plenitudinem divinitatis in

(1) *Ad Hebr.* I, 3.

(2) *Exposit.* in loc. cit.

Corde Iesu habitare. De fide est, personam subsistentem in humana natura Christi, solam esse personam Verbi, et huic unice personaliter coniungi Cor Christi, a quo pretium induit inaestimabile. Quia vero Filius est unum cum Patre, et ambo sunt unum cum Spiritu S. pro communitate essentiae, clare evincitur, plenitudinem divinitatis, sive essentiae divinae in Corde Iesu habitare, quod est Cor Filii Dei.

Sed quia Filius est alius a Patre et Spiritu S. per distinctionem personarum ad invicem, cum tamen unaquaeque habeat esse divinum perfectissimum et completum, quaestio praecipua versatur circa modum, quo se habeant ad Cor Iesu personae Patris et Spiritus Sancti. Ad quod, sciendum est, tribus divinis personis communem esse circuminsessionem, quae a theologis definitur «intima existentia unius personae in altera, sine confusione personae» qua Pater est in Filio, Filius est in Patre, uterque in Spiritu S. et Spiritus S. in utroque; et qua designatur modus existendi communis tribus divinis personis. Hanc intimam et perfectissimam inhabitationem asserit Christus: «Non creditis quia ego in Patre et Pater in me est? Pater autem in me manens ipse facit opera» (1). Ideo S. Fulgentius: «Totus Pater in Filio et Spiritu S. est; et totus Filius in Patre et Spiritu S.; totusque Spiritus S. in Patre et Filio est» (2). Ratio est quia habent unam eandemque naturam indivisibilem, qua, ut dicit Petavius, «inter se inmeant, atque se invicem penetrant».

Triplicem rationem affert D. Thomas, ad probandam circuminsessionem divinarum personarum. Primam: ratione essentiae quae est una, eadem, et indivisibilis in singulis personis. «Secundum essentiam enim, Pater est in Filio, quia Pater est sua essentia, et communicat suam essentiam Filio, non per aliquam suam transmutationem. Unde sequitur, quod cum essentia Patris sit in Filio, in Filio sit Pater. Et similiter, cum Filius sit sua essentia, sequitur quod sit in Patre, in quo est eius

(1) IOANN. XIV, 11.

(2) *Lib. de fide*, c. I, n. 4.

essentia. Et hoc est quod Hilarius dicit (1): «Naturam suam, ut ita dicam, sequitur immutabilis immutabilem gignens Deum subsistentem. Ergo in eo Dei naturam intelligimus, cum in Deo Deus insit». Secundam rationem sumit ex origine, secundum quam, una persona ab altera emanat per processionem ad intra, dicens: «Secundum originem etiam manifestum est, quod processio Verbi intelligibilis non est aliquid extra, sed manet in dicente. Id etiam quod verbo dicitur, in verbo continetur. Et eadem ratio est de Spiritu S.». Tertia ratio sumitur ex parte relationis, quia relativa simul coexistunt, dicens: «Secundum etiam relationes manifestum est quod unum oppositorum relative est in altero, secundum intellectum» (2).

Si ergo per circuminsessionem, quae de fide est, Pater est in Filio, et Filius in Patre, et Pater et Filius in Spiritu S., et Spiritus S. in utroque; quo sensu intelligi debet Patrem et Spiritum esse in Filio, etiam incarnato, sive in Corde Iesu, et plenitudinem divinitatis in hoc Corde inhabitare?

a) Tota simul natura divina est in Corde Iesu realiter; cum enim sit una, simplicissima, et indivisibilis, necessario consequitur personam Verbi incarnatam. Et ideo dicendum Patrem et Spiritum S. esse in Corde Iesu essentialiter, pro aequalitate naturae, quae una est et communis tribus divinis personis.

b) Persona Verbi est in Corde Iesu personaliter; nam Filiatio quae convenit Verbo vi processionis, est in eo formaliter, seu ad modum formae constituentis filiationem, sive proprietatem personalem Filii; ex quo sequitur Verbum esse hypostasim subsistentem in Corde Iesu; non vero Patrem et Spiritum S., qui non sunt in Corde Iesu formaliter; quia Paternitas et communis spiratio, quibus personae Patris et Spiritus Sancti distinguuntur, quamvis sint unum cum divina essentia, non sunt in Corde Iesu ad modum formae constituentis Patrem et Spiritum S., seu ad modum proprietatis personalis Patris et Spiritus S.

(1) Libro V, de Trinitat.

(2) *Summ. Theol.* part. I, q. XLII, a. 5.

c) Pater et Spiritus S. sunt tantum in Corde Iesu per circuminsessionem, seu mutuam existentiam unius personae in alia sine earum confusione. Cum enim Cor Iesu sit hypostatice a Verbo assumptum; sicut ante incarnationem, ita postquam incarnatum, cum Filio et in Filio simul coexistunt Pater et Spiritus S. Sed tamen absque ulla confusione, personis, scilicet, distinctis remanentibus; quo, solum Filius est hypostasis subsistens in Corde Iesu.

Ex his evincitur, quo sensu intelligendum est, omnem plenitudinem divinitatis in Corde Iesu habitare. Habitat enim plenitudo essentiae divinae, quae una, et indivisibilis est. Habitat haec plenitudo, quia in eo inmoratur personaliter Filius et identice Pater et Spiritus S., quorum natura communis est; non autem ad modum proprietatis personalis, cuius est constituere personam. Habitat in eo plenitudo divinitatis, quia paternitas et spiratio per identitatem naturae sunt in Filio, non admodum formae hypostaticae, et proprietatis personam constituentis, sed essentialiter. Habitat tandem in eo, quia omnia attributa essentialia divinitatis in eo sunt ratione divinae naturae, et Christus, ut videbimus de seipso praedicat (1).

PARS II. — QUOMODO HANC PLENITUDINEM
CHRISTUS NOS DOCEAT.

Considerandum est in hac secunda meae thesisi parte, quomodo illam plenitudinem ipse Christus nos doceat.

Quia de altissimis disserimus, quae nemo attingere valet, nisi Deus ipse quasi manu duxerit: « nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum » (2), et ad quae nemo pervenit, nisi Christo docente, « nemo venit ad Patrem, nisi per me » (3); opus est ut Christum auscultemus de tali

(1) *Nota ad S. THOMAM. Summ. Theol. q. XLII, partis I, a. 5.*

(2) IOANN. VI, 44.

(3) IOANN. XIV, 6.

plenitudine loquentem, nam, « quae Dei sunt nemo cognovit, nisi spiritus Dei » (1). Christus autem divinitatis suae plenitudinem docet nos, dupliciter; verbis et factis.

A) Verbis, docet nos a) suam divinitatem et circuminsessionem Patris et Spiritus S. in eo, et viceversa. Divinitatem quidem, dicens: « Ego a Deo exivi » (2), idest ego missus sum a Deo ex quo genitus, ex cuius substantia unigenitus Filius, ab aeterno sum. Exivi a Patre per aeternam generationem et veni in mundum, assumpta carne in utero Virginis. Item circuminsessionem: « Non creditis quia ego in Patre et Pater in me est? » (3), cum natura unum simus? Quibus, exprimitur fundamentalis distinctio Patris et Filii, quia nihil est proprie in seipso; et identitas naturae, secus, viso uno non videretur alter, contra illud: « Philippe, qui videt me, videt et Patrem meum » (4): et ineffabilis personarum complexus, quem theologi immanentiam et circuminsessionem vocant. Unde: « Verba, quae ego loquor vobis, a me ipso non loquor » (5) non enim ita mea sunt, ut non sint Dei Patris, a quo genitus sum: « Pater autem in me manens, ipse facit opera; ab eo enim inseparabilis sum potestate, et essentiae unitate » (6). Item, de circuminsessione Spiritus S., in utrisque ait: « Cum autem venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis a Patre, Spiritum veritatis, qui a Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me » (7). Spiritum veritatis, idest meum, qui sum veritas: Spiritum, qui veritatem novit, docet, manifestat, qui a Patre procedit ut a primo principio et fonte totius Deitatis, ideoque Patri consubstantialis et eiusdem cum illo naturae, scientiae, potentiae (8).

(1) *I ad Corinth. II, 11.*

(2) IOANN. XVI, 27.

(3) IOANN. XIV, 11.

(4) IOANN. XIV, 9.

(5) IOANN. XIV, 10.

(6) Vid. AUGUST. *Tract. LXXI, in Ioann.*

(7) IOANN. XV, 26.

(8) NAT. ALEX. in hunc loc.

Deinde, verbis docet non attributa essentialia trium divinarum personarum, tamquam sibi convenientia. Ita « cum autem venisset domum accesserunt ad eum caeci. Et dixit eis Iesus: Creditis quia hoc possum facere vobis? » (1) Non dixit: creditis quod possum id a Deo impetrare, sed quod ipse possum id facere propria virtute? virtute, nempe, quam habet ab aeterno ut Deus. Deinde Verbum est Sapientia increata: sapientia autem est quidam fulgens, ideo Apostolus vocat Christum: splendorem gloriae: de qua sapientia, sive splendore ait Christus: « Ego sum lux » (2). Ego Sapientia mea, sum lux mundi. Ideo non ait: in me est lux, sed ego sum lux, ne quis in duos filios dividat Christum post incarnationem, ut scribit S. Cyrillus, in hunc locum. Tandem de amore ait: « Sicut dilexit me Pater, ego dilexi vos » (3). Quasi diceret: eadem charitate qua Pater diligit me, ego diligo ac dilexi vos; unus enim et idem Spiritus S. est, quo diligunt se Pater et Filius.

B) Sed Christus docet nos plenitudinem divinitatis suae, etiam factis. Mirabilia innumera, quae ab ipso vel propter ipsum toto vitae suae mortalis decursu, a nativitate ad mortem, a praesepio usque ad Calvarium operata sunt, in firmamento, in aëre, in mari et in abyssis; in languentibus, in inanimatis, in brutis et in ipsis daemonibus, ita divinitatem eius propugnant quod non solum amici, ut Petrus cum ait: « Tu es Christus Filius Dei vivi » (4); sed et peccatores et inimici qui crucifixerant, verum Deum agnoscant: « Vere Filius Dei erat iste! » Quid vero si dixero haec etiam daemones confessos esse? Atqui confessi sunt: « Occurrerunt ei duo habentes daemonia, de monumentis exeuntes, saevi nimis..., et ecce clamaverunt dicentes: Quid nobis et tibi, Iesu Fili Dei? Venisti huc ante tempus torquere nos » (5). Quam quidem divinitatis plenitudinem factis docet nos: et

(1) MATTH. IX, 28.

(2) IOANN. VIII, 12.

(3) IOANN. XV, 9

(4) MATTH. XVI, 16.

(5) MATTH. VIII, 28, 29.

a) Primo: potestatem quae Patri appropriatur, miracula patrando innumera, in vivos; leprosos mundando, caecis visum restituendo, infirmos sanando, a quacumque detentos infirmitate liberando; in mortuos: Lazarum, filium viduae Naim, puellam reguli ad vitam revocando; in elementa: maris tempestates sedando, aquam in vinum vertendo, lucem meridiam in hora mortis extinguendo; in peccatores: sicut, Samaritanam illuminando; sicut Matthaëum mutando; sicut Magdalenam, in conversionem ducendo: in iustos; corporaliter, velut in monte, reficiendo, et spiritualiter ad se trahendo; in daemonibus; e possessis et porcis eiiciendo, et ad confessionem divinitatis suae, ut vidimus, cogendo.

b) Sapientiam Filio appropriatam, docendo. Testimonia namque innumera praebet, docens doctrinam, quae non ab hominibus didicit: « Et mirabantur Iudaei, dicentes: quomodo hic litteras scit, cum non didicerit? » (1) Doctrinam altam: « Stupebant autem omnes, qui audiebant, super prudentia et responsis eius » (2); doctrinam coelestem et divinitatem, quae non de terrenis et naturalibus agit, sed de ipsa divinitate alte pertractat; qua, incomprehensibilia et invisibilia Dei, quae ille clare videbat, « Ego scio enim » (3), homines docuit « omnia quaecumque audivi a Patre meo nota feci vobis » (4). Unitatem Dei, pluralitatem et circuminsessionem personarum, angelos eorumque ierarchias et ordines, mansiones, beatitudines, daemones eorumque tormenta, principium omnium ac finem, morum honestatem, ordinem servandum, iudicium venturum, animae praetium, mercedis ac poenae aeternitatem, omnibus manifestavit. Et ita simpliciter exposuit ut ignari ac pene rudes caperent: « Et sine parabolis non loquebatur eis » (5).

c) Amorem Spiritui S. appropriatum docet nos factis,

(1) IOANN. VII, 15.

(2) LUC. II, 47.

(3) IOANN. VIII, 55.

(4) IOANN. XV, 15.

(5) MATTH. XIII, 34.

se praebendo: dedit enim semetipsum pro nobis oblationem et hostiam cum « maiorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis » (1). Corpus suum in cibum, et sanguinem in potum sub Eucharistiae speciebus reliquit usque ad consummationem saeculi duraturae: « Accipite et comedite; hoc est corpus meum » (2). Et quasi tot tantaque beneficia, hucusque collata, non essent amoris sufficientissima argumenta, novum hisce temporibus, donis praeteritis cumulavit, Cor suum mundo praebens, velut compendium plenitudinis divinitatis ipsius, ut qui coarctationis et hebetudinis mentis causa, non valeant altiora Dei capere, possint, sub symbolo Cordis Iesu, adorare et amplecti.

Consequentia. Ergo benedicendum: « nam, dignus est agnus, qui occisus est, accipere virtutem et divinitatem et sapientiam et fortitudinem et honorem et gloriam et benedictionem » (3). Ideo, omnes angeli, stantes in conspectu throni, adoraverunt dicentes: « honor et virtus et fortitudo Deo nostro, in saecula saeculorum » (4). Ideo et omnem creaturam, quae in coelo est et super terram et sub terra, et quae sunt in mari et quae in eo, omnes audivi dicentes: « Sedeni in throno et Agno benedictio et honor et gloria et potestas in saecula saeculorum » (5). Ergo hanc Agni divinitatem, hanc divinitatis plenitudinem, proni laudemus, superexaltemus ac benedicamus in Corde Iesu, velut in proprio throno sedentem, cum angelis et sanctis ac creaturis omnibus, una voce concordem dicentes: Amen.

Affectus. O coeli coelorum! angeli, archangeli, throni, dominationes, virtutes et potestates, cherubim ac seraphim et omnes spiritus Domini, benedicite Cordi Iesu. Sol, luna et

(1) IOANN. XV, 13.

(2) MATTH. XXVI, 26.

(3) Apoc. V, 12.

(4) Apoc. VIII, 12.

(5) Apoc. V, 13.

stellae: imber et ros, ignis et glacies, frigus et aestus, benedicite illi. Fontes et aquae, maria et flumina, montes et colles, cete et volucres, benedicite illi. Sacerdotes et sancti, omnis spiritus et animae iustorum, benedicite illi. Laudent te, o Cor Iesu, omnia: benedicant tibi ubique; benedicito, nunc et semper et in saecula saeculorum fidelibus tuis et populo, quem redemisti!

Deprecatio. Per tuum transvulneratum cor, transfige, amantissime Domine Iesu, cor meum iaculis amoris tui, ut nihil terreni continere possit, sed a sola efficacia tuae divinitatis contineatur » (S. Gertrudis lib. II, cap. V).

